

**Давлат органлари ва ташкилотлари томонидан
бюджет интизомига риоя этилишини таъминлашнинг
устувор йўналишлари тўғрисида**

Давлат молиясининг ижроси устидан вертикал назорат янада кучайтирилди

1

2022 йилда **“ДАВЛАТ АУДИТИ”**
дастурий комплекси ишга туширилди

2

Ҳисоб палатасида **“МАСОФВИЙ НАЗОРАТ”**
маркази ташкил этилди

3

320 турдаги хато ва камчиликлар
классификацияси ишлаб чиқилди

4

Ушбу дастурий комплекслар орқали автоматлашган
тарзда таҳлил қилиб бориш тизими йўлга қўйилди

БЮДЖЕТ ИНТИЗОМИ БЎЙИЧА АСОСИЙ ҚОНУНБУЗИЛИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ

Талон-тарожлик

1

ҳақиқатда ишламаган ходимларга (ўлик жонларга) иш ҳақи ҳисоблаш

2

Ноқонуний харажатлар

талабаларга асоссиз ва ортиқча стипендия ҳисоблаб маблағларни ноқонуний ўзлаштириш

3

Мақсадсиз харажатлар

бажарилмаган қурилиш ишларини қўшиб ёзиш

меҳнатга ҳақ тўлашда устамалар ва рағбатлантириш тўловларини чегаравий миқдорларга риоя этмаслик

4

Самарасиз харажатлар

тижорат банклари томонидан ажратилган кредит маблағларидан мақсадсиз фойдаланиш

бюджетдан айти бир мақсадга ажратилган маблағларни бошқа мақсадларга сарфлаб юбориш

харажатлар сметасини аниқ ҳисобларга асосланмаган ҳолда ортиқча режалаштириш

Олдини олиш бўйича таклиф ва тавсиялар

Адлия вазирлигида 15.12.2014 йилда 2634-сон билан
рўйхатга олинган **НИЗОМ**

Низомда харажатлар сметаси ва штат жадваллари рўйхатдан ўтказилгандан сўнг **бир ҳафта муддатда** раҳбар ўз тизимларидаги ташкилотларда бюджет ва смета-штат интизомига риоя қилинишини таъминловчи **буйруқларни** чиқариши лозим

Сметага маблағлар киритишда ҳар бир кўрсаткични тўғрилигини ва асослилиги **текшириш**, маблағларни режалаштириш, сметага ўзгартириш киритиш юзасидан ҳар бир соҳани биринчи раҳбари назоратни кучайтириши лозим

Давлат харидлари тўғрисидаги қонунчиликка риоя этмаслик ҳолатлари

1

Тўғридан-тўғри шартномаларни тузиш орқали давлат харидлари тўғрисидаги қонунчилик талаблари бузиляпти

2

Давлат харидларида манфаатлар тўқнашуви орқали қонунчилик талабларига риоя этилмаяпти

3

Харидларни қиммат нархларда амалга ошириш ҳолатлари кўплаб учрамоқда

4

Харидлар тўғрисидаги маълумотларни яшириш, очиқликдан қочиш ҳолатлари аниқланмоқда

Давлат харидлари қонунчилиги бузилиши бўйича асосий кўрсаткичлар

4,2 трлн сўм

5 та ҳудудда

Тўғридан-тўғри шартномалар
қонунчилик талаблари бузилган
ҳолда расмийлаштирилган

Транспорт вазирлигида **214 млрд сўмлик 479 та**, шундан
213,2 млрд сўмлик 478 таси Автомобиль йўллари
қўмитаси тизимида

980
млрд сўм

Манфаатлар тўқнашувига
йўл қўйилган

*А. Авлоний номидаги педагогларни қайта тайёрлаш
институту проректори Ф.Каримов ўзига тегишли “Araks
Trade Business” МЧЖ билан 8,5 млрд сўмлик шартнома
тузган. Бунда, нархлар жами 3 млрд сўмга сунъий оширилган*

**Харидларни юқри нархда амалга
ошириш ҳолатлари, мисоллар:**

40 млрд сўмга харид қилинган товарлар “4-қўлдан”
харид қилинган ва нархлар **55 фоизга** ёки қарийб
22 млрд сўмга оширилган

Битта иштирокчи қатнашган танловни қонуний деб
топиб, **18,8 млрд сўмлик 5 та** шартнома
930 млн сўмга юқори нархда тузилган

3
трлн сўм

Шартномалар очиқлик ва шаффофлик
принципига риоя этилмасдан,
махсус ахборот порталига
жойлаштирилмаган

Таклиф ва тавсиялар

“Давлат харидлари тўғрисида”ги **Қонуннинг 71-моддаси** ҳамда ВМнинг 20.05.2022 йилдаги **276-сонли қарори** билан тасдиқланган Низомга мувофиқ **тўғридан-тўғри шартномалар бўйича давлат харидларини амалга ошириш тартибига** амал қилиш.

1

2

Тўғридан-тўғри шартномалар тузишга **рухсат беришни назарда тутувчи таклифларни** ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг фармойиш, баён, муносабат (*фишка*) белгиси лойиҳаларини Вазирлар Маҳкамасига киритиш **амалиётини бекор қилиш** ёки Қонунда белгиланган тартибда қарор билан рухсат бериш қоидаларига риоя қилиш.

3

4

“Давлат харидлари тўғрисида”ги ҳамда “Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида”ги Қонунларда, белгиланган манфаатлар тўқнашувига йўл қўйилмаслиги тўғрисидаги талабларга қатъий амал қилиш лозим.

5

“Давлат харидлари тўғрисида”ги **Қонуннинг 9-моддаси** ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 20.05.2022 йилдаги **276-сонли қарори** билан тасдиқланган низомдаги **талабларга қатъий амал қилган ҳолда** давлат харидлари тўғрисидаги ахборотларни тўлиқ ва ўз вақтида махсус ахборот порталига жойлаштириб бориш лозим.

Вазирлик ва идораларнинг ахборот тизимлари самарадорлигини баҳолаш, уларни такомиллаштириш орқали **бюджет маблағларини тақсимлашда инсон омилини янада камайтириш** лозим бўлади.

ТАШҚИ ҚАРЗ МАБЛАҒЛАРИ БЎЙИЧА АНИҚЛАНГАН КАМЧИЛИКЛАР

ХМИ иштирокидаги аксарият
лойиҳаларни амалга ошириш
гуруҳлари фаолияти талаб
даражасида ташкил этилмаган

лойиҳалар доирасида “Рақобат
тўғрисида”ги Қонун талабларига риоя
этилмаслиги

ажратилган
маблағларнинг самарасиз
ва мақсадсиз сарфланиши

**Хато ва
камчилик**

пудрат шартномалари
доирасида бажарилмаган
ҳамда сифатсиз ишлар учун
ортиқча маблағлар
сарфланиши

харидлар жараёнида манфаатлар
тўқнашувига йўл қўйилганлиги

ташқи қарз маблағлари ҳисобига
харид қилинган давлат мулки
объектларини хусусий мулк
эгаларига асоссиз бепул бериб
юборилиши

ТАКЛИФ ВА ТАФСИЯЛАР

1

Давлат ташқи қарзи ҳисобига амалга оширилаётган лойиҳалар устидан тизимли ва **таъсирчан мониторингни** йўлга қўйиш

2

Шартнома шартлари ва муддатни бузганлик учун пудратчилардан ундирилган жарималарни республика бюджети даромадига йўналтиришни назарда тутувчи **ўзгартиришлар киритиш**

3

Лойиҳалаш ва қурилиш ишларини назоратга олган ҳолда юзага келаётган муаммоларни **бартараф этиш**

4

Давлат мулки бўлган объектларни “Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида”ги **Қонун талабларига мувофиқ хусусийлаштириш**

Оилавий тадбиркорликка дастурлар доирасида ажратилган кредитлар бўйича аниқланган камчиликларни йўналишлари

- Тижорат банклари томонидан кредитларни **меъёрий ҳужжатлар талабларига риоя этилмасдан** ажратилганлиги;
- кредитларни **самарасиз ва мақсадсиз** сарфланганлиги;
- кредитларни ажратилишида **манфаатлар тўқнашувига** йўл қўйилганлиги;
- кредит маблағларини **ноқонуний ўзлаштирилганлиги**;
- маркетплейс тизимидаги савдо майдони орқали маълум бир давр мобайнида катта миқдорда товар айланмасини амалга оширган корхоналарда ҳақиқатда товарларнинг мавжудлиги **доимий таҳлил қилиб борилмаганлиги**;
- “маркетплейс” тизимида **ноҳалол таъминотчилар** реестрини шакллантирилмаганлиги ва таъминотчиларни савдолардан **четлатилмаганлиги**.

Оилавий тадбиркорликка дастурлар доирасида ажратилган кредитлар бўйича аниқланган камчиликларни бартараф этиш бўйича таклифлар

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 8 июлдаги 373-сон Қарори билан тасдиқланган “Оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурларининг ягона электрон платформаси орқали кредитлар ажратиш тартиби тўғрисида”ги низом талабларига мувофиқ:

-
- тижорат банклари томонидан **кредитларни ажратилишини** таъминлаш;
 - Солиқ қўмитаси ва унинг ҳудудий бошқармалари томонидан маркетплейс тизимидаги савдо майдони орқали маълум бир давр мобайнида катта миқдорда товар айланмасини амалга оширган корхоналарда ҳақиқатда товарларнинг мавжудлиги **доимий таҳлил қилиб бориш** ва **солиқларни** тўлиқ ундирилишни таъминлаш;
 - “маркетплейс” тизимида ноҳалол таъминотчилар реестрини шакллантиришни ҳамда **солиқ ҳисоботида маҳсулот кирими бўлмаган** таъминотчиларни савдолардан **четлатиш чораларини кўриш**;

СУБСИДИЯЛАР БЎЙИЧА АНИҚЛАНАЁТГАН ХАТО ВА КАМЧИЛИКЛАР

ссуда шартномалари давлат манфаатларига
зарар келтириш эҳтимоли юқори рискларда
тузилиши

имтиёзли ресурслар
қайтарилмаслиги муаммоли
қарздорликни юзага
келтирмоқда

ҳужжатларда ноаниқликлар
ва ўзаро номувофиқликлар
мавжуд

давлат харидлари қоидаларини
бузилиши ҳолатлари
(89 млрд сўм)

самарасиз ажратилган
субсидиялар
(143 млрд сўм)

ортиқча ва нотўғри тўловлар
(113 млрд сўм)

бошқа мақсадлар учун
сарфланган субсидия
(89 млрд сўм)

ХАТО ВА КАМЧИЛИКЛАРИНИ ОЛДИНИ ОЛИШ

Субсидияларни фақат “**subsidiya.idm.uz**” платформаси орқали ажратиш ҳамда вазирлик ва идораларнинг ахборот тизимларини **интеграция қилиш**

Талабгорларни субсидия шартларига мувофиқлигини аниқлашда **инсон омилини чеклаш**, жараёни автоматлаштириш ва шаффофликни ошириш

Самарасиз ишлатилаётган ёки кутилган натижани бермаётган йўналишларни **мақбуллаштириш юзасидан** таклифлар киритиш

Бюджет ташкилотларининг бюджетдан ташқари жамғармалари бўйича

2022 йилда **16 трлн** сўм, 2023 йилни 9 ойида **15,4 трлн** сўмлик йиғим ва божлар вазирлик ва идораларнинг бюджетдан ташқари жамғармаларига тақсимланган

Бюджет кодексининг **62-моддасида** вазирлик ва идораларнинг бюджетдан ташқари жамғармаларига фақатгина солиқ бўлмаган тўловлардан ажратма қилиш мумкинлиги белгиланган

Президентнинг 30.12.2019 йилдаги ПҚ-4555-сон қарори билан бюджетдан ташқари жамғармалардан ходимларга уй-жой ва автомашиналар хариди учун фоизсиз ссудаларни ажратиш **бекор қилинган**

Маълумот учун: бюджетдан ташқари жамғармаларга маблағлар ажратиш тўғрисида ВМ нинг 62-сонли ҳамда маблағлардан фойдаланиш тартиби тўғрисидан 414-сонли қарорлар ва шу каби бошқа меъёрий ҳужжатлар мавжуд.

Вазирлик ва идораларнинг ривожлантириш дастурлари МАҚСАДЛИ ИНДИКАТОРЛАРИ

(ПҚ-73, 30.12.2021 й.)

2022 йил якуни бўйича **40 та**
(ҳозирда **35 та**) вазирлик ва идораларда
мақсадли индикаторларнинг
бажарилиши **аудитдан ўтказилди**

40 та вазирлик ва идоралар
547 та мақсадли индикаторларининг:

128 таси
қисман бажарилган

59 та
умуман бажарилмаган

Айрим вазирлик ва идоралар томонидан
индикаторларни асоссиз равишда **ўзгартириш**
ҳолатларига йўл қўйилган.

Мақсадли индикаторларнинг бажарилиши
ички аудит хизматлари томонидан ҳар чорак
якуни бўйича баҳолаб борилмаган

❖ **Хато ва камчиликларни келгусида
такрорланиши олдини олиш мақсадида:**

- ✓ Вазирлик ва идораларнинг ички аудит хизматлари, мақсадли индикаторлар ижроси устидан қатъий назорат ўрнатган ҳолда **ҳар чорак якуни бўйича** индикаторлар бажарилишини **баҳолаб бориш**;
- ✓ Мақсадли индикаторлар ижроси юзасидан **ҳисобот шаклини** (ягона электрон платформа) тасдиқлаш ва ҳисобот ижросини тасдиқловчи ҳужжатлар рўйхатини шакллантириш лозим.

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ БЎЙИЧА ИЧКИ НАЗОРАТ ТУЗИЛМАЛАРИ

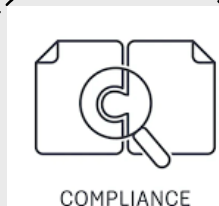
МОНИТОРИНГЛАРДА
АНИҚЛАНГАН КАМЧИЛИКЛАР

БОШҚА ВАЗИФАЛАРНИ
БАЖАРАЁТГАН
ХОДИМЛАРГА ҚўШИМЧА
РАВИШДА ЮКЛАТИЛГАН

25

328 та штат бирлигидан
50 таси (15,2%) вакант

35

33

ИДОРАВИЙ ХУЖЖАТЛАР
УМУМАН ҚАБУЛ
ҚИЛИНМАГАН

46

ИДОРАВИЙ ХУЖЖАТЛАР
ҚИСМАН ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН

Коррупцияга қарши курашиш бўйича ички назорат тузилмаларининг фаолиятини тўғри йўлга қўйиш

ички назорат тизимининг **вакант** штатларини очиқ танлов асосида малакали ходимлар билан жамлаш чораларини кўриш ҳамда тузилмаларнинг ички идоравий ҳужжатларини **ишлаб чиқиш**

ишлаб чиқилган ички идоравий ҳужжатларни амалиётга самарали жорий этиш бўйича қатъий **назоратга олиш**

ички назорат тузилмаси раҳбари ўз фаолиятида бевосита биринчи раҳбарга ҳамда устав капиталида давлат улуши бўлган ташкилотларда кузатув кенгашига бўйсунishi **тизимини жорий этиш**

ҳар ойда ички назорат тизими самарадорлигини мониторинг қилиш ҳамда унинг натижаларини раҳбарлар томонидан муҳокама қилиш амалиётни **жорий этиш**